

Брюксел, 23.7.2020 г.
COM(2020) 329 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Нов подход към морската стратегия за района на Атлантическия океан — план за
действие 2.0 за района на Атлантическия океан**

*Актуализиран план за действие за устойчива, гъвкава и конкурентоспособна синя
икономика в района на Атлантическия океан на Европейския съюз*

{SWD(2020) 140 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	2
2. ОБЩА ВИЗИЯ ЗА УСТОЙЧИВА, ГЪВКАВА И КОНКУРЕНТОСПОСОБНА СИНЯ ИКОНОМИКА В РАЙОНА НА АТЛАНТИЧЕСКИЯ ОКЕАН НА ЕС.....	3
3. СТЬЛБОВЕ.....	4
СТЪЛБ I: ПРИСТАНИЩАТА КАТО ПОРТАЛИ И ЦЕНТРОВЕ ЗА СИНЯТА ИКОНОМИКА.....	5
Цел 1: Пристанищата като портали за търговия в Атлантическия океан.....	5
Цел 2: Пристанищата като катализатори за бизнеса.....	6
СТЪЛБ II: „СИНИ“ УМЕНИЯ НА БЪДЕЩЕТО И ОСВЕДОМЕНОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОКЕАНИТЕ.....	7
Цел 3: Качествено образование, обучение и учене през целия живот.....	7
Цел 4: Осведоменост по отношение на океаните.....	7
СТЪЛБ III: ЕНЕРГИЯ ОТ МОРСКИ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ.....	9
Цел 5: Насърчаване на въглеродна неутралност чрез използване на енергия от морски възобновяеми източници.....	9
СТЪЛБ IV: ЗДРАВИ ОКЕАНИ И УСТОЙЧИВИ БРЕГОВЕ.....	10
Цел 6: По-голяма устойчивост на крайбрежните райони.....	11
Цел 7: Борба срещу замърсяването на моретата.....	12
4. УПРАВЛЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	13
4.1. КООРДИНАЦИЯ.....	13
4.2. ИЗПЪЛНЕНИЕ И ДОКЛАДВАНЕ.....	13
4.3. МОБИЛИЗИРАНЕ НА СРЕДСТВА И ФИНАНСИРАНЕ.....	14
5. ПО-ШИРОКИ ВРЪЗКИ И ИЗЛИЗАНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ОТ ЕС	16
6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	16

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Морската стратегия за района на Атлантическия океан¹ беше приета през 2011 г. с цел да бъде подкрепено устойчивото развитие на синята икономика в държавите — членки на ЕС, които имат излаз на Атлантическия океан. С оглед на изпълнението на посочената стратегия през 2013 г. Европейската комисия предложи план за действие за района на Атлантическия океан². За да се даде нов тласък в развитието на устойчива морска икономика с потенциал за създаване на заетост, е необходимо да бъдат актуализирани приоритетите за регионално сътрудничество (след консултация със заинтересованите страни), с което ще се подпомогне възстановяването на Европа от безпрецедентната социално-икономическа криза, предизвикана от настоящата пандемия от COVID-19.

През 2017 г. синята икономика в района на Атлантическия океан генерира брутна добавена стойност в размер на 73,4 милиарда евро и осигури заетост за 1,29 милиона души. Атлантическият океан е най-големият морски басейн за ЕС, като той предоставя 36 % от брутната добавена стойност на европейската синя икономика. Прогнозите сочат, че настоящата криза ще засегне няколко сектора на синята икономика в района на Атлантическия океан — по-специално крайбрежния и морския туризъм, който е нейният най-голям сектор, осигуряващ брутна добавена стойност в размер на 27 милиарда евро и заетост за 760 000 души.

В отговор на кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, Европейската комисия прие редица мерки. На 27 май тя представи своето предложение за мащабен план, чиято основна цел е да се подпомогне преодоляването на икономическите и социалните поражения, нанесени от пандемията от коронавирус, да се стимулира възстановяването в Европа, да се защити заетостта и да се създадат нови работни места. За да се гарантира, че възстановяването е устойчиво, съгласувано, приобщаващо и справедливо за всички държави членки, Европейската комисия предложи да бъде създаден нов инструмент за възстановяване, наречен Next Generation EU³, в рамките на който са предвидени 750 млрд. евро и който ще бъде включен в мощен, модерен и преработен дългосрочен бюджет на ЕС.

Усилията на ЕС за възстановяване на икономиката са съсредоточени върху принципа на устойчивост, който е в основата на Европейския зелен пакт⁴, приет през декември 2019 г. от Европейската комисия. Целта на този амбициозен пакет от мерки е до 2050 г. Европа да се превърне в първия континент, който е неутрален по отношение на климата, и да бъде подобро здравео на планетата, икономиката и хората.

В Европейския зелен пакт изрично се подчертава значението на синята икономика като основен фактор за постигане на посочените цели. Широко признание е отредено и на ролята на океаните при смекчаването на последиците от изменението на климата. Секторът на синята икономика може да подпомогне и прехода към чиста енергия — по-специално чрез оползотворяване на нарастващия потенциал на възобновяемата енергия от разположени в морето инсталации и по-устойчивото управление на морското пространство.

¹ COM(2011) 782 окончателен, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX%3A52011DC0782>

² COM(2013) 279 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1395674057421&uri=CELEX%3A52013DC0279>

³ COM(2020) 456 final.

⁴ COM(2019) 640 final.

Секторът на синята икономика може също така да подпомогне действията за ограничаване на изменението на климата чрез насърчаване на природосъобразни решения и по-добро използване на водните и морските ресурси — например чрез стимулиране на производството и използването на нови източници на протеини, които могат да намалят натиска върху земеделската земя. С оглед на това на 20 май Европейската комисия прие новата стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.⁵, която е съществена част от Европейския зелен пакт и е насочена към опазването на природата и преодоляването на отрицателната тенденция към влошаване на състоянието на екосистемите. Успоредно с това Европейската комисия прие и стратегията „От фермата до трапезата“⁶, чиято цел е да се осигури справедлива, здрава и екологосъобразна продоволствена система.

В рамките на усилията за възстановяване ЕС прие също така насоки за политиката в областта на туризма, като целта е цяла Европа да се възползва от спокоен и, преди всичко, безопасен туристически сезон. Наред с това в съобщението на тема „Туризмът и транспортът през 2020 година и след това“ се подчертава значението на опазването и възстановяването на природните дадености на Европа както на сушата, така и в морето, в съответствие със стратегическия подход за устойчива зелена и синя икономика.

С преработения план за действие се подпомагат усилията за възстановяване на синята икономика, насочени към ключови сектори, които съчетават устойчива трансформация и мащабен потенциал за създаване на работни места в крайбрежните общности в района на Атлантическия океан. Така например наред с насърчаването на устойчивия крайбрежен туризъм значителни възможности за заетост в района на Атлантическия океан предлага и преходът към производство на енергия от морски възобновяеми източници. Екологосъобразното корабоплаване и иновативните пристанищни дейности, предложени в настоящия план за действие, ще допринесат за намаляване на въглеродния отпечатък на ЕС и на неговия отпечатък върху околната среда.

Настоящият план за действие е резултат от продължителен процес, който започна с публикувания през 2018 г. междинен преглед⁷ и продължи с възходящи консултации⁸ със заинтересованите страни и с държавите членки с излаз на Атлантическия океан. Междинният преглед показва, че въз основа на плана за действие за района на Атлантическия океан са били осъществени над 1200 нови морски проекта и са били инвестирани близо 6 милиарда евро — предимно от бюджета на ЕС. В прегледа също така се подчертава необходимостта от подобрения във връзка с тематичната насоченост на плана, структурата на управление и въвеждането на рамка за наблюдение.

2. ОБЩА ВИЗИЯ ЗА УСТОЙЧИВА, ГЪВКАВА И КОНКУРЕНТОСПОСОБНА СИНЯ ИКОНОМИКА В РАЙОНА НА АТЛАНТИЧЕСКИЯ ОКЕАН НА ЕС

Целта на преработения план за действие 2.0 е да се отключи потенциалът на синята икономика в района на Атлантическия океан, като същевременно се опазват морските екосистеми и се допринася за приспособяването към изменението на климата и

⁵ COM(2020) 380 final.

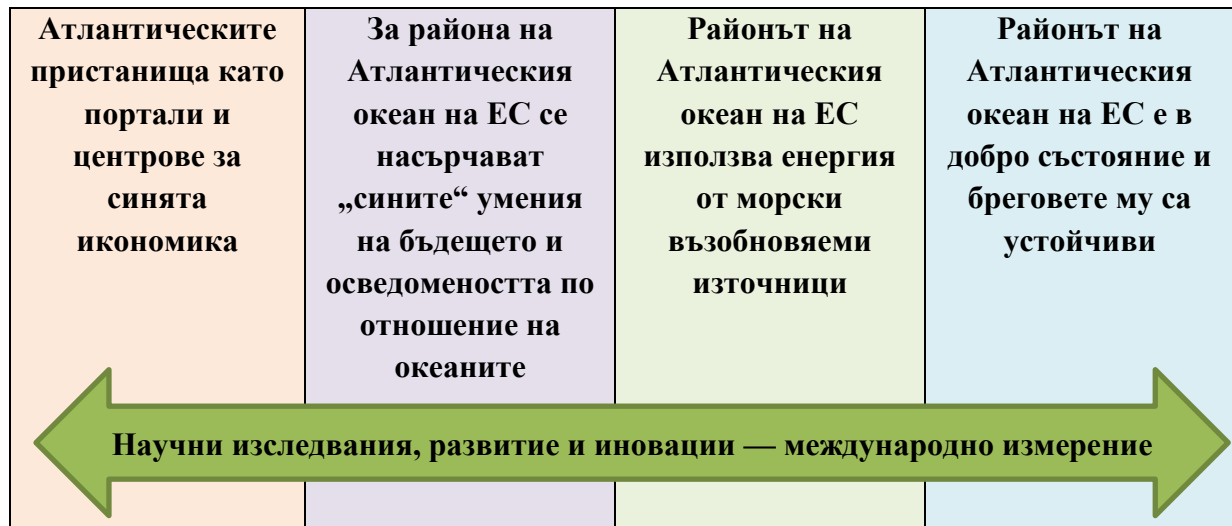
⁶ COM(2020) 381 final.

⁷ SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf

⁸ В периода септември—ноември 2018 г. Европейската комисия организира поредица от специализирани работни срещи със заинтересованите страни в Гран Канария (Испания), Виана до Кастело (Португалия), Дъблин (Ирландия), Ливърпул (Обединено кралство) и Бордо (Франция). Резултатите от семинарите са публикувани на <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/4400>

сметчането на последиците от него. Тази цел съответства на глобалните ангажименти за устойчиво развитие и е напълно интегрирана в политическите приоритети на Европейската комисия за периода 2019—2024 г., а именно в Европейския зелен пакт, „Икономика в интерес на хората“ и „По-силна Европа на световната сцена“.

В плана за действие е заложена амбицията да бъдат постигнати седем цели в рамките на четири тематични стълба чрез конкретни действия за мобилизиране на всички заинтересовани страни от района на Атлантическия океан:

3. СТЬЛБОВЕ

Новият план за действие включва четири взаимосвързани и трансрегионални по своята същност стълба, които представляват практически начин за превръщане на общата визия в реалност. Тези четири стълба са насочени към преодоляване на основните предизвикателства, като целта им е да се насърчи устойчивият „син“ растеж и да се подобрят териториалното сътрудничество и сближаването в района на Атлантическия океан на ЕС. Всички стълбове са обхванати от научноизследователските дейности, осъществявани в рамките на Декларацията от Голуей⁹, Декларацията от Белейн¹⁰ и Обединението за научни изследвания на Атлантическия океан (AORA)¹¹. Тези дейности придават международно измерение на плана за действие и подкрепят неговото прилагане както чрез осигуряване на по-подробна информация за промените в Атлантическия океан и последиците от тях за крайбрежните общности, така и чрез разработване на новаторски решения.

Във фокуса на стълбовете стоят въпроси, които един крайбрежен район и една отделна държава не могат да решат сами, или въпроси, за чието ефективно решаване е необходимо колективно действие и справяне с предизвикателствата от значение за всекидневието на хората в крайбрежните райони.

⁹ На 24 май 2013 г. беше сключено Споразумение за сътрудничество по отношение на Атлантическия океан между Европейския съюз, Канада и Съединените щати. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/galway_statement_atlantic_ocean_cooperation.pdf#view=fit&pagemode=none

¹⁰ На 13 юли 2017 г. Европейският съюз, Бразилия и Южна Африка подписаха Декларацията от Белейн за сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите в Атлантическия океан — http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/belem_statement_2017_en.pdf

¹¹ AORA включва ЕС, Съединените щати и Канада. Благодарение на AORA в момента се прилагат около 25 проекта за научни изследвания в района на Атлантическия океан, в които участват над 500 международни научноизследователски екипа. <https://www.atlanticresource.org/aora>

Обратната информация, получена при процеса на консултации и обсъжданията с петте държави — членки на ЕС, спомогна за определянето на специфични, но свързани помежду си и взаимно подкрепящи се **цели и действия**. Договорените цели и действия не са изчерпателни.

В работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящото съобщение, подробно се описват конкретните действия и съответните начини за изпълнение по всеки стълб.

СТЪЛБ I: ПРИСТАНИЩАТА КАТО ПОРТАЛИ И ЦЕНТРОВЕ ЗА СИНЯТА ИКОНОМИКА

Крайбрежният туризъм, аквакултурите, корабостроенето и разрастващите се отрасли (като например производството на енергия от морски възобновяеми източници) са съсредоточени в пристанищата или са тясно свързани с тяхната дейност. Пристанищата могат да са важен фактор за устойчивото развитие на посочените сектори и за прехода към икономика без въглеродни емисии. За да се използва тази възможност е необходимо да се преосмислят ролята и потенциалът на атлантическите пристанища и да се засили ролята на пристанищните оператори като катализатори за „сините“ предприятия. От друга страна, пристанищата трябва да си сътрудничат помежду си, за да мобилизират финансиране за интелигентни инфраструктури и да планират по-добре изграждането на капацитет, съобразен с ръста на търговията.

Иновациите в морския сектор могат да спомогнат за декарбонизацията на морските източници. Вече са налице например технологии за намаляване на въглерода, отделян от плавателните съдове. Тези технологии включват втечен природен газ, производство на водород, въздушна смазка, задвижване с помощта на вятъра и технологии за отвеждане на изгорели газове. Изграждането на инфраструктура за презареждане и зареждане с алтернативни горива в пристанищата и товарните терминали, включително за закотвени плавателни съдове, би подобрило значително качеството на въздуха в крайбрежните райони.

За да се отговори на посочените по-горе нужди, стълб I включва две **конкретни цели** и набор от определени действия.

Цел 1: Пристанищата като портали за търговия в Атлантическия океан

Действия

- ▶ Развитие на морските магистрали, които са част от TEN-T в Атлантическия океан
- ▶ Създаване на мрежа от „зелени“ пристанища до 2025 г.
- ▶ Насърчаване на морските превози на къси разстояния в района на Атлантическия океан с цел по-добро интегриране на Ирландия
- ▶ Създаване на стратегия за района на Атлантическия океан относно втечения природен газ
- ▶ Разработване на схеми за стимулиране в областта на екологията с цел модернизиране на пристанищната инфраструктура
- ▶ Съвместно разработване на планове за приемане и обработване на отпадъци за

Цел 2: Пристанищата като катализатори за бизнеса

Действия

- ▶ Разработване на „сини“ ускорителни схеми за атлантическите пристанища с цел да се подпомогне разрастването на иновативните предприятия
- ▶ Споделяне на най-добри практики, обмен на идеи и съвместно решаване на проблеми
- ▶ Разширяване на събирането на данни извън традиционните (логистични) данни
- ▶ Разширяване на комуникацията и наличността на данни за икономическия потенциал на пристанищата

СТЪЛБ II: „СИНИ“ УМЕНИЯ НА БЪДЕЩЕТО И ОСВЕДОМЕНОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОКЕАНИТЕ

Наличието на подходящ набор от умения е от съществено значение за извличането на ползи от иновациите и за бързото внедряване на „сините“ технологии. Предоставянето на специализирано „синьо“ образование и обучение въз основа на схема за бизнес анализ може да привлече млади таланти към синята икономика, да стимулира производителността и да повиши конкурентоспособността на района на Атлантическия океан на ЕС.

Въпреки че на местно и регионално равнище вече функционират специализирани клъстери, ефективното сътрудничество за морските басейни може да улесни трансграничното движение на квалифицирани работници, така че то да отговаря на тенденциите в търсенето на пазара на труда. Друга представляваща внимание област е осведомеността по отношение на океаните. Осведомените по отношение на океаните граждани могат да адаптират ежедневно си поведение, за да вземат информирани и отговорни решения, които насърчават стопанисването на океаните чрез съвместно създаден подход¹².

За да се отговори на посочените по-горе нужди, стълб I включва две конкретни цели и набор от определени действия.

Цел 3: Качествено образование, обучение и учене през целия живот

Действия

- ▶ Идентифициране на пропуските в областта на „сините“ умения в района на Атлантическия океан на ЕС
- ▶ Хармонизиране на събирането на данни в областта на „сините“ кариери
- ▶ Създаване на схема за бизнес анализ и насърчаване на центрове за връзка с цел да се подобри сътрудничеството между предприятията и доставчиците на обучение
- ▶ Идентифициране чрез партньорско обучение на най-добри практики за осъществяване на контакт между работодатели и лица, които търсят работа
- ▶ Използване на съществуващите информационни платформи за възможности за работа и оползотворяване на потенциала им за създаване на „сини“ работни места

Цел 4: Осведоменост по отношение на океаните

Действия

- ▶ Стартиране на пилотна програма за осведоменост по отношение на Атлантическия океан

¹² Вж. [трансатлантическата стратегия за изпълнение](#), изготвена от Работната група по въпросите на морето във връзка с осведомеността по отношение на океаните към Обединението за научни изследвания на Атлантическия океан и подкрепена от „Хоризонт 2020“.

- ▶ Създаване на 25 „сини“ училища за Атлантическия океан до 2025 г.
- ▶ Включване на компонент за осведоменост по отношение на океаните (разпространение на информация) в съответните проекти
- ▶ Използване на Общоатлантическия младежки форум
- ▶ Ангажиране на гражданите в свързани с океаните дейности в района на Атлантическия океан на ЕС
- ▶ Ангажиране на гражданите в дейности, организирани по повод на Европейския ден на морето, Международния ден на океаните и в рамките на бъдещата платформа EU4Ocean

СТЪЛБ III: ЕНЕРГИЯ ОТ МОРСКИ ВЪЗБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ

В Европейския зелен пакт се подчертава основната роля на производството на вятърна енергия от разположени в морето инсталации за прехода към неутрална по отношение на климата икономика. В него се отбелязва и необходимостта от по-устойчиво управление на морското пространство с цел отключване на потенциала на вятърната енергия от разположени в морето инсталации. Съответно следва да се използват досегашните успехи на регионалното сътрудничество, което се насърчава активно в рамките на морската стратегия за района на Атлантическия океан и плана за действие към нея. Във връзка с това през четвъртото тримесечие на 2020 г. Комисията ще представи стратегия за развитието в ЕС на възобновяемата енергия от разположени в морето инсталации. Един от елементите, върху които следва да се основава тази стратегия, е планът за действие 2.0 за района на Атлантическия океан.

Районът на Атлантическия океан на ЕС има водеща роля и представлява опитна среда за развитието на нови морски възобновяеми енергийни източници¹³, особено на енергия от океана и от свободно плаващи, разположени в морето вятърни инсталации. За да се постигне следващата стъпка в развитието, а именно търговска зрялост на успешните прототипи, е особено важно да се запази технологичното лидерство, да се задържат талантивите кадри и да се осигури евтина чиста енергия, като се отчитат потенциалните въздействия върху морската среда и начините за смекчаването им.

Държавите, включени в морската стратегия за района на Атлантическия океан, работят в тясно сътрудничество при планирането в областта на морското пространство.

Стълб III е разработен в отговор на няколко взаимосвързани предизвикателства, които се отнасят до увеличаване на достъпа до финансиране, получаване на необходимата политическа подкрепа и обществено одобрение, улесняване на обмена на знания и използване на най-добрите практики в региона.

За да се отговори на посочените по-горе нужди, стълбът включва **една конкретна цел** и набор от определени действия.

Цел 5: Насърчаване на въглеродна неутралност чрез използване на енергия от морски възобновяеми източници

Действия

- ▶ Определяне на конкретни цели за използване на енергия от морски възобновяеми източници в атлантическите региони при отчитане на тяхното въздействие върху околната среда
- ▶ Определяне на най-добрите места за морски централи за производство на енергия от възобновяеми източници (включително разположени в морето вятърни инсталации) и прилежащи пристанища в целия Атлантически океан, като се отчитат потенциалните въздействия върху морската среда
- ▶ Прилагане на стимули за внедряване на иновативни инсталации за

¹³ Енергията от морски възобновяеми източници включва енергия от разположени в морето вятърни инсталации (дънни и плаващи) и енергия от океана (енергия от вълните и от приливите и отливите).

производство на енергия от възобновяеми източници

- ▶ Обединяване на различни инициативи в областта на енергията от морски възобновяеми източници, които обхващат района на Атлантическия океан на ЕС, въз основа на философията и развитието на целите на Стратегическия план за енергийните технологии
- ▶ Осигуряване на обществената осведоменост чрез подходящи средства за комуникация относно енергията от морски възобновяеми източници в Атлантическия океан
- ▶ Засилване на сътрудничеството в европейската общност за океанска енергия
- ▶ Разработване на специфична рамка за океанската енергия за островите на ЕС в Атлантическия океан

СТЪЛБ IV: ЗДРАВИ ОКЕАНИ И УСТОЙЧИВИ БРЕГОВЕ

Крайбрежието на района на Атлантическия океан на ЕС е уязвимо поради големия брой човешки дейности, осъществявани в този район. Големите бури, наводненията и ерозията също оказват вредно въздействие върху големи части от крайбрежието, като то вероятно ще се изостри вследствие на изменението на климата. Както в доклада относно океаните и криосферата в условията на променящ се климат¹⁴, изготвен от Междуправителствения комитет на ООН по изменение на климата¹⁵, така и в годишния доклад за състоянието на океаните¹⁶ в рамките на програмата „Коперник“ за наблюдение на Земята¹⁷ се прогнозира непрекъснато покачване на морското равнище с ускорени темпове и увеличаване на екстремните метеорологични явления (например морски топлинни вълни и щормови приливи).

Необходимо е да бъдат въведени мерки за управление на риска и адаптиране към изменението на климата, за да се защитят както крайбрежните местообитания и биологичното разнообразие, така и уязвимите инфраструктури и икономическите дейности. Морските и крайбрежните местообитания следва да бъдат съхранени и оползотворени — по-специално оглед на развитието на нови форми на морски и крайбрежен туризъм. Водещи принципи в този икономически сектор следва да бъдат кръговата икономика, нулевото замърсяване, енергийната ефективност и опазването на биологичното разнообразие, като целта е да се разработят по-устойчиви практики, осигуряващи целогодишни ползи за местното развитие и заетост.

Въпреки че през последните десетилетия безопасността на корабоплаването се повиши, все още съществува висок риск от замърсяване на морската среда в резултат на умишлени и случайни разливи на нефт и други вредни вещества. Ефективното управление на риска при разливи и въздействието им изисква сътрудничество между секторите и работа на регионално равнище.

¹⁴ <https://www.ipcc.ch/srocc/home/>

¹⁵ На Междуправителствения комитет на ООН по изменение на климата беше възложено да изготви оценка на научните доказателства за изменението на климата.

¹⁶ <http://marine.copernicus.eu/2nd-ocean-state-report-available/>, <http://marine.copernicus.eu/3rd-ocean-state-report-now-available/>

¹⁷ www.copernicus.eu

Друг основен проблем е замърсяването на моретата и особено замърсяването с пластмаса. Ценни за рециклирането материали причиняват замърсяване по атлантическото крайбрежие и нанасят щети на околната среда. Те биха могли да бъдат събрани и върнати в икономиката, за да се запази кръговият ѝ характер. Крайбрежните райони и гражданите могат да договорят действия по отношение на морските отпадъци чрез система от координирани действия, които допълват текущите инициативи по Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (OSPAR)¹⁸, Рамковата директива на ЕС за морска стратегия¹⁹ и Стратегията на ЕС за пластмасите²⁰. Наред с това научните изследвания показват, че последиците от подводния шум върху подводните животни са разнообразни и могат да варират от промени в поведението до смърт. От особено значение за опазването и възстановяването на Атлантическия океан и за осигуряване на устойчиви брегове ще бъде мисията „Добро състояние на океаните, моретата и крайбрежните и вътрешните води“ в рамките на Европейския зелен пакт.

За да се отговори на посочените по-горе нужди, стълб I включва **две конкретни цели** и набор от определени действия.

Цел 6: По-голяма устойчивост на крайбрежните райони

Действия

- ▶ Демонстриране на цялостна система за сигнализиране и наблюдение на увеличаването на бурите и наводненията, предизвикани от изменението на климата
- ▶ Развиване на полезни взаимодействия между съществуващите инфраструктури на ЕС за наблюдение и защита на крайбрежните райони, както и за сигнализиране и мониторинг, и увеличаване на разработването на разположени на място системи за наблюдение на океаните
- ▶ Разработване на тестови пространства и пилотни зони за изпитване на методи за защита на бреговата ивица и стимулиране на природосъобразни решения
- ▶ Насърчаване на устойчиви практики в областта на крайбрежния и морския туризъм
- ▶ Изготвяне на опис на националните и регионалните стратегии и мерки за адаптиране на крайбрежните райони към изменението на климата, свързани с оценките на риска и плановете за управление на риска; споделяне на най-добри практики
- ▶ Създаване на информационни кампании за атлантическите крайбрежни общности
- ▶ Информирание на младите хора и крайбрежните общности относно развитието

¹⁸ Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (Конвенцията OSPAR) беше открита за подписване на срещата на министрите на комисиите от Осло и Париж в Париж на 22 септември 1992 г. Тя беше приета заедно с окончателна декларация и план за действие. Всички пет държави — членки на ЕС, които участват в Атлантическата стратегия, са членове на OSPAR.

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0056>

²⁰ [COM/2018/028](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32018028).

на крайбрежието и начините за адаптиране към повишаването на морското равнище

- ▶ Споделяне на най-добри практики във връзка с прилагането на морското пространствено планиране спрямо адаптирането на крайбрежните райони, устойчивостта на тези райони и приложимите екологични оценки (оценка на въздействието върху околната среда²¹, стратегическа екологична оценка²², подходяща оценка²³)
- ▶ Картографиране на крайбрежните влажни зони с цел опазване и мониторинг на ролята им на въглеродни поглътители

Цел 7: Борба срещу замърсяването на моретата

Действия

- ▶ Разработване на пилотен проект за крайбрежни общности без отпадъци
- ▶ Използване на наличните инструменти за идентифициране на основните източници, начините и горещите точки на замърсяването на моретата, както и на случайно или умишлено замърсяване
- ▶ Насърчаване на бизнес дейности, основани на кръговата икономика, разработване на стимули и схеми за екологично сертифициране
- ▶ Предприемане на съвместни действия, с които да се насърчи осъзнаването на проблема от страна на обществеността — например специални дни, в които жителите на крайбрежните райони организират акции за почистване на плажовете
- ▶ Насърчаване на дейности за събиране на отпадъци в морето, за да бъдат насърчени всички рибари да доставят на брега отпадъците, уловени при обичайната им риболовна дейност
- ▶ Ангажиране по линия на OSPAR за прилагане на колективни действия от регионалния план за действие за намаляване на отпадъците в моретата
- ▶ Насърчаване на координирано и ефективно изпълнение на действията срещу морските отпадъци и подводния шум, изисквани от държавите членки в съответствие с Рамковата директива за морска стратегия
- ▶ Подпомагане на действията по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза, Споразумението от Бон и Лисабонското споразумение, насочени към

²¹ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1—21, изменена с Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. (ОВ L 124, 25.4.2014 г., стр. 1—18).

²² Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30—37).

²³ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г.), изменена с Директива 97/62/ЕО на Съвета от 27 октомври 1997 г. (ОВ L 305, 8.11.1997 г., стр. 42), Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 29 септември 2003 г. (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1), Директива 2006/105/ЕО на Съвета от 20 ноември 2006 г. (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 368), Директива 2013/17/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 193).

ефективност на предотвратяването, готовността и реакцията при умишлено и случайно замърсяване

- ▶ Насърчаване на междусекторното сътрудничество за координирана реакция в морето и по бреговата линия

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

4.1. КООРДИНАЦИЯ

Политическата координация е в ръцете на определените от участващите държави министри, отговарящи за морското дело. Държавите членки определят общите политически насоки (включително географските характеристики на стратегията за Атлантическия океан), правят преглед на изпълнението и подчертават ангажимента за инициативата. След консултация с Европейската комисия те могат да приемат всяка заинтересована държава за участник в стратегията за Атлантическия океан.

Оперативната координация се осигурява от Комитета за стратегията за района на Атлантическия океан, който действа в рамките на своите функции като орган за вземане на решения (изпълнителен орган) по плана за действие и осигурява подходящо участие на представители на крайбрежните райони (съгласно съответната конституционна рамка на държавите — членки на ЕС). Представители на съответните органи за финансиране, както и на други органи, могат да бъдат поканени като наблюдатели в зависимост от всеки отделен случай (например въз основа на дневния ред на заседанието). Европейската комисия е постоянен член на този комитет.

Точните условия, роли и процедурни правила на органите на управление ще бъдат определени в специални работни споразумения.

4.2. ИЗПЪЛНЕНИЕ И ДОКЛАДВАНЕ

Планът за действие е покана към крайбрежните райони, частния сектор, научните среди, националните публични органи и други партньори да започнат да разработват проекти, които отговарят на формулираните цели. Съществуващите и новите партньорства в района на Атлантическия океан на ЕС следва да използват рамката на плана за действие за обмен на знания и иновации.

За да се даде възможност за ефективно изпълнение, трябва да бъдат спазени редица ключови условия, след като бъдат взети ясни решения на ранен етап. Тези условия са следните:

- преди прилагането на преработения план за действие той трябва да бъде одобрен от държавите членки; участващите държави трябва да приемат, че приоритетите на плана за действие обхващат различни политики, министерства и равнища на управление; те определят приоритетите, поемат ангажимент и носят отговорност, съгласуват политиките и фондовете на национално и регионално равнище и насърчават участието на регионалните органи, частните инвеститори в съществуващите механизми и рамки и предоставят съответните средства и ресурси въз основа на капацитета на съответната държава;
- Комитетът за стратегията за района на Атлантическия океан периодично преразглежда и актуализира (т.е. определя и актуализира приоритетните области

на) плана за действие, предлага/одобрява водещи действия и може да отбелязва проекти;

- Европейската комисия насърчава стратегически подход на равнището на ЕС, включително координация и, доколкото е възможно, съгласуване на финансирането със съществуващите европейски инициативи и инструменти²⁴, които са от значение за стълбовете и съгласуваните действия;
- правителствата наблюдават и при необходимост оценяват напредъка на отделните държави, включително с подкрепата на механизма за подпомагане в района на Атлантическия океан, и дават насоки за изпълнението;
- желателно е участие да вземат ключовите заинтересовани страни, включително националните, регионалните и местните органи, икономическите и социалните партньори, гражданското общество, академичните среди и неправителствените организации; това участие ще се насърчава и чрез обществени мероприятия (например ежегодни форуми, събития между предприятия и форуми за представяне на проекти пред инвеститори и ускорено финансиране);
- Комитетът за стратегията за района на Атлантическия океан ще извършва периодично проследяване на напредъка, за да докладва на политическо равнище, и ще отговаря за изпълнението на плана за действие;
- чрез специален механизъм за подпомагане ще се предоставя предварителна подкрепа на държавите — членки на ЕС, и ще се помага за изпълнението на целите по всеки стълб; подкрепата следва също така да включва ангажиране на заинтересованите страни и помощ за създаване на партньорства, както и събиране на данни, необходими за установяване на базови сценарии, мониторинг и докладване относно напредъка и поддържане на центъра за морски данни за Атлантическия океан²⁵;
- комуникацията относно плана за действие за района на Атлантическия океан и всеобхватната морска стратегия за района на Атлантическия океан е споделена отговорност между ЕС и неговите държави членки на всички равнища — национално, регионално и местно; чрез механизма за подпомагане ще бъде разработен и координиран последователен подход за комуникация в района на Атлантическия океан на ЕС.

С помощта на специална рамка за мониторинг и оценка ще бъде следен напредъкът на плана за действие и ще се преценява до каква степен се изпълняват заложените в него цели. Резултатите от този непрекъснат преглед ще послужат за основа на евентуалните изменения на плана в бъдеще.

4.3. МОБИЛИЗИРАНЕ НА СРЕДСТВА И ФИНАНСИРАНЕ

Не е предвидено финансиране от бюджета на ЕС за плана за действие за района на Атлантическия океан. Ще се използват най-вече средства от фондове на ЕС, национални фондове и финансови инструменти, които са свързани с целите и действията на плана и чието мобилизиране е възможно. Времевата рамка на плана за действие има за цел да предостави насоки на управляващите органи от държавите —

²⁴ Като се взема предвид и без да се засяга оценката от процедурите и критериите за оценка за съответните фондове, програми и проекти.

²⁵ <https://maritime.easme-web.eu/>

членки на ЕС, и на крайбрежните райони при формулирането на техните споразумения за партньорство и програми, които трябва да бъдат приключени преди края на 2020 г.

Що се отнася до следващия програмен период (2021—2027 г.), в съобщението се проучва какво финансиране е необходимо, за да се гарантира успешното изпълнение на определените действия. Това финансиране ще съчетава публични инвестиции от националните бюджети и бюджета на ЕС, както и частни средства.

Държавите — членки на ЕС, и техните крайбрежни райони могат да се възползват от:

- европейските структурни и инвестиционни фондове, по-специално:
 - Европейския фонд за морско дело и рибарство и
 - Европейския фонд за регионално развитие и програмите за европейско териториално сътрудничество;
- програмите за научни изследвания „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“;
- програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME);
- механизма за свързване на Европа в областта на инфраструктурата;
- програмата „Еразъм +“ в областта на образованието, обучението, младежта и спорта;
- програмата за околната среда и действията по климата (програмата LIFE);
- програмата за подкрепа на реформите при поискване за финансова и техническа подкрепа;
- механизма за гражданска защита на Съюза, който предвижда мерки за предотвратяване и подготовка във връзка с трансгранични рискове и замърсяване на моретата и крайбрежните райони.

Транснационалното сътрудничество, което е една от целите, заложи в плана, ще бъде постигнато по линия на програмите за териториално сътрудничество, и по-специално програмата за района на Атлантическия океан по Interreg.

Целта на ЕС е значителен дял от подпомагането да бъде осигурен чрез финансови инструменти. Между 2013 г. и 2017 г. Европейската инвестиционна банка предостави почти 3 милиарда евро под формата на заеми за проекти за свързаност и екологосъобразни технологии в района на Атлантическия океан на ЕС, като така стана вторият по големина източник на финансиране след Европейския фонд за регионално развитие. Принос беше осигурен и от Европейския фонд за стратегически инвестиции, който предостави необходимите гаранции, намаляващи риска за публичните и частните инвеститори. Тези заеми и гаранции бяха комбинирани с безвъзмездни средства по линия на европейски програми. Платформата BlueInvest, която започна да функционира през септември 2019 г., помага на малките и средните предприятия да получат достъп до финансиране. По този начин те имат възможност да предлагат нови продукти или услуги чрез обучение за готовност за започване на стопанска дейност и предоставяне на безвъзмездни средства за дейности като по-нататъшно разработване или демонстрации. В предложението на Комисията програмата InvestEU да стане приемник на Европейския фонд за стратегически инвестиции за периода 2021—2027 г. ще бъде поставен по-силен акцент върху постигането на целите на ЕС, като например декарбонизацията или кръговата икономика.

5. ПО-ШИРОКИ ВРЪЗКИ И ИЗЛИЗАНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ОТ ЕС

Изпълнението на плана за действие не изисква промени в законодателството на ЕС. Целта на този план е да се постигне по-стриктното прилагане на европейските политики, свързани с района на Атлантическия океан на ЕС, и да се увеличат полезните взаимодействия между тях в подкрепа на устойчива, гъвкава и конкурентоспособна синя икономика в района на Атлантическия океан на ЕС. Тази цел обхваща по-специално политиките и програмите на ЕС, засягащи пристанищата и свързаността²⁶, енергията от възобновяеми източници²⁷, образованието и уменията²⁸, смекчаването на последиците от изменението на климата, и в частност действията по програмата за умения, адаптирането към изменението на климата²⁹, околната среда³⁰, научните изследвания и иновациите³¹.

Разширяването на подкрепата за плана за действие предполага работа с утвърдени мрежи, като целта е да бъдат привлечени специализирани групи от заинтересовани страни, като например Европейската мрежа за предприятия³², Европейската мрежа на рибарските райони (FARNET)³³, регионални и местни клъстери. Ще се търси взаимодействие с други междуправителствени органи — например Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан³⁴ и Обединението за научни изследвания на Атлантическия океан³⁵, чиито географски обхват и предмет са сходни с тези на плана за действие.

От 1 февруари 2020 г. Обединеното кралство вече не е член на Европейския съюз, поради което обхватът и условията на неговото участие в плана за действие за района на Атлантическия океан ще зависят от статута му на трета държава.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да одобрят плана за действие и насоките, изложени в настоящото съобщение. Тя приканва също така Комитета на регионите и Европейския икономически и социален комитет да предоставят становища по инициативата.

²⁶ Рамка за предоставяне на пристанищни услуги и общи правила за финансовата прозрачност на пристанищата: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32017R0352>

²⁷ Преработена Директива за енергия от възобновяеми източници: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018L2001&from=BG>

²⁸ Нова европейска програма за умения: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=BG>

²⁹ Европейски зелен пакт: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

³⁰ Рамкова директива за морска стратегия, оценка на въздействието върху околната среда, стратегическа екологична оценка и подходяща оценка за разположени в морето вятърни инсталации.

³¹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/oceans-and-seas_bg

³² <https://een.ec.europa.eu/>

³³ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/cms/farnet2/node_bg

³⁴ <https://www.ospar.org/convention>

³⁵ <https://www.atlanticresource.org/aora/site-area/background/howweare>